

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
ВІДДІЛ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

**НІЛА ЙОСИПІВНА ВОЛОШИНА –
ПЕДАГОГ, НАУКОВЕЦЬ, ОСОБИСТІТЬ**

**Бібліографічний покажчик,
присвячений 80-річчю з дня народження
доктора педагогічних наук, професора,
члена-кореспондента НАПН України,
заслуженого діяча науки й техніки України
Н. Й. Волошиної**

УДК 016:929+37 (092) Волошина

*Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 14 від 28 грудня 2019 року)*

Упорядники:

Яценко Т. О., доктор педагогічних наук, головний науковий співробітник відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України;

Міщенко О. В., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України.

Рецензенти:

Богданець-Білокаленко Н. І., доктор педагогічних наук, головний науковий співробітник відділу навчання мов національних меншин і зарубіжної літератури Інституту педагогіки НАПН України;

Костенко О. О., кандидат філологічних наук, провідний бібліограф Гоголезнавчого центру Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Ніла Йосипівна Волошина – педагог, науковець, особистість : бібліографічний покажчик / упоряд. : Т. О. Яценко, О. В. Міщенко. Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. 40 с.

Бібліографічний покажчик презентує науковий доробок Н. Й. Волошиної – доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента НАПН України, заслуженого діяча науки й техніки України.

Матеріал видання вміщує біографічні відомості про Н. Й. Волошину, перелік її наукових праць; публікації, що присвячені розгляду наукової творчості вченої-методиста та її внеску в розвиток методики навчання української літератури; інформацію про здобувачів наукових ступенів під керівництвом професора Н. Й. Волошиної.

Покажчик адресовано вчителям-словесникам, здобувачам вищої та післядипломної педагогічної освіти, дослідникам у галузі освітніх наук.

ISBN 978-966-991-006-6

© Інститут педагогіки НАПН

України, 2019

© УОВЦ «Оріон», 2019

ЗМІСТ

Біографічна довідка	4-5
Розділ I.	
Хронологічний покажчик праць Н. Й. Волошиної	6-22
Розділ II.	
Хронологічний покажчик праць про науково-методичний доробок Н. Й. Волошиної	23-34
Розділ III.	
Наукова школа Н. Й. Волошиної	35-40

Волошина Ніла Йосипівна – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України. Все життя цієї відомої і шанованої в Україні людини було пов'язано з літературною освітою, методикою навчання української літератури в школі.

Народилася Ніла Йосипівна Волошина 2 січня 1940 р. в селі Думанові Кам'янець-Подільського району Хмельницької області. Розпочала педагогічну діяльність у Великозалівській восьмирічній денній і вечірній школі, що на Хмельниччині. Після закінчення в 1966 р. історико-філологічного факультету Кам'янець-Подільського педагогічного інституту протягом шести років працювала вчителькою української мови і літератури в ЗОШ № 1 м. Вишневе Київської області.

Наукова діяльність Н. Й. Волошиної в Інституті педагогіки НАПН України тривала майже 40 років. Свого часу вона очолювала лабораторію методики української і російської літератури (1987–2005), була заступником директора з наукової роботи (2006–2008), головним науковим співробітником лабораторії літературної освіти (2008–2010). Н. Й. Волошина була головним редактором журналу «Українська література в загальноосвітній школі» (1999–2010), заступником голови спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій із теорії і методики навчання української мови, української та зарубіжної літератури (1996–2010).

Завдяки творчій, наполегливій праці Н. Й. Волошина здобула в Україні авторитет провідного вченого-методиста з літератури. Науковець досліджувала проблему естетичного виховання учнів засобами художньої літератури, розробляла наукові засади підручникотворення, була одним із співавторів Концепції літературної освіти (1994, 2004) та Державних стандартів загальної середньої освіти (1997, 2004).

У творчому доробку Н. Й. Волошиної близько 300 наукових праць із загальних проблем виховання та методики навчання української літератури, серед яких методичні посібники «Естетичне виховання учнів у процесі

вивчення літератури» (1985), «Уроки позакласного читання в старших класах» (1988), «Вивчення української літератури в 5 класі» (1991), навчально-методичний посібник «Наукові основи методики літератури» (у співавторстві) (2002), «Ми є. Були. І будем ми!»: Виховання національної свідомості учнів засобами художньої літератури» (у співавторстві) (2003), навчальні посібники «Людина і труд» (1988) та ін., навчальна програма з української літератури для середньої школи (4-10 класи; у співавторстві; 1985); навчальна програма з української літератури для загальноосвітньої школи (5–11 класи; у співавторстві; 2001), навчальна програма з української літератури для загальноосвітньої школи (8-11 класи, у співавторстві; 1989), навчальна програма з української літератури для загальноосвітньої школи (5–12 класи; у співавторстві; 2002, 2003), підручники української літератури (4 клас (1978–2002), 5 клас, 8 клас (1990–2007); у співавторстві), хрестоматії з української літератури (5-6 класи; 2001) тощо.

Під керівництвом Н. Й. Волошиної успішно захищено 39 кандидатські та 4 докторські дисертації з теорії та методики навчання української літератури.

За багаторічну наукову діяльність і навчально-виховну роботу Н. Й. Волошина нагороджена медалями «А. С. Макаренко», «К. Д. Ушинський», «Ветеран труда», знаком «Відмінник народної освіти України».

РОЗДІЛ I

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПРАЦЬ Н. Й. ВОЛОШИНОЇ

1969

1. Чарівне джерело поезії. *Радянська освіта*. 1969. 8 жовт. (№ 80). С. 4.

1971

2. Опыт организации школьных выставок в целях воспитания учащихся. *Биология в школе*. 1971. № 4. С. 81–82.

1972

3. Волошина Н. Й., Мазуркевич А. Р. [Рецензия]. Воспитание чувства красоты. *Школа и жизнь*. 1972. № 9. С. 92–95. Рец. на кн.: Георги Джибадзе. Принцип эстетического воспитания. Тбилиси, 1971. (Груз. яз.).

4. Підносити якість навчання і виховання учнів: аналіз якості знань, умінь і навичок учнів з укр. та рос. л-р й мов / Відділ методики літератури та методики мови НДІП УРСР. *Українська мова і література в школі*. 1972. № 8. С. 39–44.

1973

5. Позакласна робота з літератури й естетичне виховання учнів. *Українська мова і література в школі*. 1973. № 4. С. 41–44.

6. Попова Л. Н., Іваницька Г. М., Волошина Н. Й. За новими програмами: аналіз роботи вчителів л-ри за новими програмами. *Радянська школа*. 1973. № 6. С. 42–46.

1974

7. Виховання почуття прекрасного на уроках читання. *Початкова школа*. 1974. № 3. С. 11–17.

8. Ідейна спрямованість естетичного виховання в позакласній роботі з літератури. *Методика викладання української мови і літератури: республік. наук.-метод. зб.* Київ: Рад. школа, 1974. Вип. 6. С. 34–42.

1975

9. Виховання естетичного ставлення до праці на уроках читання. *Початкова школа*. 1975. № 9. С. 13–20.

10. Виховання красою праці. *Українська мова і література в школі*. 1975. № 10. С. 41–48.

11. Падалка Н. І., Волошина Н. Й. Підвищувати виховну роль літератури. *Українська мова і література в школі*. 1974. № 8. С. 14–20.

1976

12. IV Всесоюзні педагогічні читання. *Українська мова і література в школі*. 1976. № 6. С. 96.

13. Волошина Н. Й., Мазуркевич О. Р., Падалка Н. І. Вивченню літератури в школі – високу якість і ефективність. *Українська мова і література в школі*. 1976. № 8. С. 3–13.

14. Естетичне виховання засобами художньої літератури. *Методика викладання української мови і літератури*: республік. наук.-метод. збір. Київ: Рад. школа, 1976. Вип. 7. С. 27–34.

15. Літературні екскурсії як засіб патріотичного й естетичного виховання. *Українська мова і література в школі*. 1976. № 7. С. 54–59.

1977

16. Літературно-творческое развитие учащихся в процессе изучения украинской литературы. *Взаимосвязь теории и практики эстетического воспитания школьников*: тез. докл. Всесоюзной науч.-практ. конф. (Москва, 17–21 окт. 1977 г.) Москва, 1977. С. 119–123.

17. Моренець П. Г., Ткаченко Н. С., Волошина Н. Й. Українська література: підручн. для 4 кл. 8-е вид., доопрац. Київ: Рад. школа, 1977. 285 с.

18. Эстетическое воспитание учащихся в процессе изучения украинской литературы (на примерах трудового и боевых подвигов советских людей): автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Киев. гос. пед. ин-т им. А. М. Горького. Київ, 1977. 26 с.

1978

19. Вивчення літератури і мови в школі – на рівень вимог сучасності / Сектор методики літератури, сектор методики мови НДП УРСР. *Українська мова і література в школі*. 1978. № 8. С. 11–22. (Авт. не зазначено).

20. Литературное образование и воспитание на рубежах десятой пятилетки / Сектор методики лит. НИИ педагогики УССР. *Русский язык и литература в школах УССР*. 1978. № 5. С. 19–22. (Авт. не указано).

21. Моренець П. Г., Ткаченко Н. С., Волошина Н. Й. Українська література: підруч. для 4 кл. 9-те вид. Київ: Рад. школа, 1978. 288 с.

1979

22. На уровень новых требований жизни: анализ преподавания рус. лит. / Сектор методики лит. НИИ педагогики. *Рус. яз. и лит. в шк. УССР*. 1979. № 4. С. 10–14.

23. Моренець П. Г., Ткаченко Н. С., Волошина Н. Й. Українська література: підруч. для 4 кл. 10-те вид. Київ: Рад. школа, 1979. 287 с.

1980

24. Класики зарубешной лiтератури. Изоматерiал: к-т портретов / худож. В. И. Сокол; автор-составитель Н. И. Волошина; рец. Б. Б. Бунич.

25. Моренець П. Г., Ткаченко Н. С., Волошина Н. Й. Українська лiтература: пiдруч. для 4 кл. 11-те вид., перероб. Київ: Радянська школа, 1980. 200 с.

26. Робота за картиною в IV класi. *Українська мова i лiтература в школі*. 1980. № 10. С. 50–56.

1981

27. Бандура О., Волошина Н. Поговоримо про тип пiдручника. *Радянська освіта*. 1981. 1 квiт. (№ 26). С. 4.

28. Бандура О. М., Волошина Н. Й. Могутнє джерело iдейного гарту. *Українська мова i лiтература в школі*. 1981. № 7. С. 3–9.

29. Моренець П. Г., Ткаченко Н. С., Волошина Н. Й. Українська лiтература: пiдруч. для 4 кл. школи слабозорих. Київ: Рад. школа, 1981. 263 с.

30. Робота за картинами пейзажного жанру в IV класi. *Українська мова i лiтература в школі*. 1981. № 10. С. 39–45.

1982

31. Бандура А. М., Волошина Н. И. О жанровых особенностях учебника по литературе. *Художественная литература в идейно-нравственном и эстетическом воспитании школьников: материалы Всесоюз. науч.-практ. конф. (Калининград, дек. 1981 г.) / АПН СССР. Москва, 1982. С. 51–53.*

32. Мазуревич О. Р., Бандура О. М., Волошина Н. Й., Шевченко З. О. Роботу словесникiв – на рiвень вимог ювiлейного року. *Українська мова i лiтература в школі*. 1982. № 7. С. 24–29.

33. Моренець П. Г., Ткаченко Н. С., Волошина Н. Й. Українська лiтература: пiдруч. для 4 кл. 13-те. вид. Київ: Рад. школа, 1982. 203 с.: iл.

1983

34. Мазуркевич О. Р., Бандура О. М., Шевченко З. О., Волошина Н. Й. Програма спрямовує, вирiшує учитель. *Українська мова i лiтература в школі*. 1983. № 7. С. 3–8.

35. Моренець П. Г., Ткаченко Н. С., Волошина Н. Й. Українська лiтература: пiдруч. для 4 кл. 14-те вид. Київ: Рад. школа, 1983. 200 с.

36. Розвиток читацьких iнтересiв у процесi вивчення художньої лiтератури. *Методика викладання української мови i л-ри: республiк. наук.-метод. зб.* Київ: Рад. школа, 1983. Вип. 9. С. 30–35.

37. Уроки позакласного читання. *Українська мова і література в школі*. 1983. № 2. С. 17–23.

1984

38. Волошина Н. Й., Мазуркевич О. Р. [Рецензія]. *Українська мова і література в школі*. 1984. № 7. С. 77–79. Рец. на кн.: Система естетического виховання школьників / под ред. С. А. Герасимова. Москва: Педагогика, 1983. 264 с.

39. Літературу в школі – на якісно новий рівень!: метод. рек. щодо викладання української літератури у 1984/85 навч. роц) / Упр. шкіл. М-ва освіти УРСР, НДІ педагогіки УРСР. *Українська мова і література в школі*. 1984. № 7. 19–24. (Авт. не зазначено).

40. Моренець П. Г., Ткаченко Н. С., Волошина Н. Й. Українська література: підруч. для 4 кл. / худож. А. Б. Жуковський. 15-те вид., змінене і доповн. Київ: Рад. школа, 1984. 223 с.

41. Програми середньої загальноосвітньої школи. Українська література для шкіл з українською і російською мовами навчання: 4–10 кл. Київ, 1984. 105 с. (Авт. не зазначено).

42. Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я., Волошина Н. Й. Читанка: підручн. для 3 кл. Київ: Радянська школа, 1984. 208 с.

1985

43. Виховання естетичного ставлення до праці на уроках позакласного читання. *Методика викладання української мови і літератури*: республік. наук.-метод. зб. Київ: Рад. школа, 1985. Вип. 10. С. 27–37.

44. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури: посібн. для вчителів. Київ: Рад. школа, 1985. 102 с.

45. Образу хліба вклонімося. Сиріч – людині...: літ.-муз. композиція. *Українська мова і література в школі*. 1985. № 7. С. 71–76.

1986

46. Бандура О. М., Волошина Н. Й. Орієнтовний календарно-тематичний план з української літератури для 4 класу загальноосвітньої середньої школи на 1986/87 навчальний рік (для шкіл з російською мовою навчання). *Українська мова і література в школі*. 1986. № 8. С. 40–50.

47. Волошина Н. Й., Бандура О. М. Орієнтовний календарно-тематичний план з української літератури для 4 класу на 1986/87 навчальний рік (для шкіл з українською мовою навчання). *Українська мова і література в школі*. 1986. № 8. С. 20–31.

48. Методичні рекомендації до роботи за програмою з української літератури в 4 класі на 1986/87 навч. рік / Голов, упр. шкіл М-ва освіти УРСР, НДІ педагогіки УРСР. *Українська мова і література в школі*. 1986. № 6. С. 15–27. Бібліогр.: с. 6–27. (Авт. не зазначено).

49. Моренець П. Г., Ткаченко Н. С., Волошина Н. Й. Українська література: підруч. для 4 кл. 16-те вид. Київ: Рад. школа, 1986. 224 с.

50. Програма з української літератури для 4 класу на 1986/87 навчальний рік (85/68 год) / Голов. упр. шкіл М-ва освіти УРСР. *Українська мова і література в школі*. 1986. № 6. С. 27–35. (Авт. не зазначено).

1987

51. Шинкарук Н., Волошина Н. З вірою в дитину. *Рад. освіта*. 1987. 24 квіт. (№33). С. 1–3.

52. Бандур О. М., Волошина Н. Й. Орієнтовний календарно-тематичний план з української літератури для 5 класу на 1987/88 навчальний рік (для шкіл з російською мовою навчання). *Українська мова і література в школі*. 1987. № 8. С. 30–39.

53. Бандура О. М., Волошина Н. Й. Орієнтовний календарно-тематичний план з української літератури для 5 класу на 1987/88 навчальний рік (для шкіл з українською мовою навчання). *Українська мова і література в школі*. 1987. № 7. С. 32–43.

54. Волошина Н., Гальонка О. Сила слова. *Рад. освіта*. 1987. 22 верес. (№ 76). С. 1–3.

55. Бандура О. М., Волошина Н. Й. Уроки виразного читання у 5 класі. *Українська мова і література в школі*. 1987. № 7. С. 22–31.

56. Завжди в строю. *Рад. освіта*. 1987. 10 листоп. (№ 90). С. 3.

1988

57. Волошина Н. Й., Бандура О. М. Вивчення фольклорних творів у середніх класах. *Українська мова і література в школі*. 1988. № 9. С. 38–66.

58. Літературна освіта в період перебудови. *Українська мова і література в школі*. 1988. № 7. С. 13–19.

59. Людина і труд. Образотворчий матеріал: наочн. посібн. / худож.: П. О. Басанець, Л. І. Вітковський; авт.-упоряд. Н. Й. Волошина. Вип. 1. Київ: Мистецтво, 1988. 1 папка (32 окрем. арКиїв: кол. офсет; 40x30 см). Дод.: Посібник до комплекту картин «Людина і труд»: (за творами української літератури, які вивчаються у 4–7-х класах середніх шкіл). Вип. 1. Див. № 130.

60. Моренець П. Г., Ткаченко Н. С., Волошина Н. Й. Українська література: підруч. для 4 кл. 17-те вид. Київ: Рад. школа, 1988. 235 с.

61. Посібник до комплекту картин «Людина і труд» (за творами української літератури, які навчаються у 4–7-х класах середніх шкіл). Вип. 1. Київ: Мистецтво, 1988. 11 с.

62. Уроки позакласного читання у старших класах: посіб. для вчителя. Київ: Рад. школа, 1988. 172 С.

63. Чотири програми на вибір. *Рад. освіта*. 1988. 19 серп. (№ 67). С. 3.

1989

64. Волошина Н. Й., Бандура О. М. Проект програм середньої загально-освітньої школи. Українська література (5–11 кл.). Київ: Рад. школа, 1989. 157 с.

65. Волошина Н. Й., Бандура О. М., Шевченко З. О. Проект програм для шкіл і класів з поглибленим вивченням української літератури. 8–11 класи. Київ: Рад. школа, 1989. 95 с.

66. Волошина Н., Шинкарук Н. Три проекти програми. *Рад. освіта*. 1989. 1 верес. (№ 70). С. 3.

67. На шляхах апробації проекту програми з літератури. *Українська мова і література в школі*. 1989. № 7. С. 28–31.

68. Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я., Волошина Н. Й. Читанка: підручн. для 4-го кл. чотириріч., початкова шк. Київ: Рад. школа, 1989. 350 с.

69. Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я., Волошина Н. Й. Читання в 4 класі чотирирічної початкової школи: посіб. для вчителя. Київ: Рад. школа, 1989. 128 с.

1990

70. Волошина Н. Й. Систематизація і узагальнення знань – надійний резерв інтенсифікації процесу навчання математиці. *Грані творчості*: кн. для вчителя / відп. ред. М. Д. Ярмаченко; упоряд. В. Ф. Паламарчук. Київ: Рад. школа, 1990. С. 111–117.

71. Волошина Н. Й., Бандура О. М. Українська література: підруч. для 5 кл.: пробний / передм. О. І. Іваненко. Київ: Рад. школа, 1990. 239 с.

72. Грані творчості: кн. для вчителя / відп. ред. М. Д. Ярмаченко; упоряд. В. Ф. Паламарчук. Київ: Рад. школа, 1990. 205 с.

73. О курсе «Литературы народов СССР» в школах Украины. *Рус яз. и литература в сред. учеб. завед.* 1990. № 4. С. 8–10.

74. Організація творчої діяльності учнів на уроках літератури. *Педагогічна наука – перебудові школи*: матеріали наук. конф. НДІ педагогіки Української РСР / редкол.: М. Д. Ярмаченко, М. П. Легкий, Н. Й. Волошина та ін. Київ, 1990. С. 51–53.

75. Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я., Волошина Н. Й. Читанка: підруч. для 4-го кл. шк. слабозорих. Київ: Рад. школа, 1990. 447 с.

76. Творча діяльність учнів на уроці літератури. *Методика викладання української мови і літератури*: республік. наук.-метод. збірн. / редкол.: О. Р. Мазуркевич (відп. ред.) та ін. 1965. Київ: Рад. школа, 1990. Вип. 11. С. 16–21.

77. Українська література: підруч. для 5 кл. / П. Г. Моренець, Н. С. Ткаченко, Н. Й. Волошина. 18-те вид. Київ: Рад. школа, 1990. 224 с.: іл.

78. Українська література: проб. підруч. для 8 кл. / Н. Й. Волошина, О. М. Бандура. Київ: Рад. школа, 1990. 301 с.

79. Уроки духовного оновлення. *Грані творчості*: кн. для вчителя / відп. ред. М. Д. Ярмаченко; упоряд. В. Ф. Паламарчук. Київ: Рад. школа, 1990. С. 111–117.

80. Учні – творці уроку. *Грані творчості*: кн. для вчителя / відп. ред. М. Д. Ярмаченко; упоряд. В. Ф. Паламарчук. Київ: Рад. школа, 1990. С. 65–74.

1991

81. Волошина Н. Й., Пасічник Є. А. Олімпіада юних філологів України. *Українська мова і література в школі*. 1991. № 8. С. 42–51.

82. Переможець суперфіналу конкурсу «Учитель України – 91». *Українська мова і література в школі*. 1991. № 9. С. 19–21.

1992

83. Волошина Н. Й., Бандура О. М. Українська література: підруч. для 8 кл. Київ: Освіта, 1992. 415, [1] с.

84. Волошина Н. Й., Бандура О. М. Українська література: підручн. для 5 кл. Київ: Освіта, 1992. 303 с.

85. Волошина Н. Й., Бандура О. М. Українська література: підручн. для 5 кл. 2-ге вид., перероб. Київ: Освіта, 1992. 304 с.

86. Орієнтовне планування програмового матеріалу з української літератури для 5–8 класів загальноосвітньої школи. *Українська мова і література в школі*. 1992. № 7. С. 37–51.

87. Русская литература: проб. доп. материал к учеб.-хрестоматиям для 5–6 кл. сред. шк. / сост.: А. Л. Симакова, Н. И. Волошина, Н. И. Дорофеева и др. Киев: Освіта, 1992. 383 с.

88. Русская литература: доп. материал к учеб.-хрестом. для 7–8 кл. / сост.: Н. И. Волошина, Л. А. Симакова и др. Киев: Освіта, 1992. 348 с.

89. Українська література в новому навчальному. *Освіта*. 1992. 21 квіт. (№ 15). С. 361.

1993

90. Волошина Н. Й., Пасічник Є. А. Перспективи шкільної літературної освіти. *Інформ. бюл. АПН України*. 1993. Вип. 3/4. С. 23–24.

91. Н. Й. Волошина, Н. Ф. Скрипченко, О. Я. Савченко. Читанка: підруч. для 4-го кл. чотириріч. і 3-го кл. триріч. почат. шкільн. 3-тє вид., переробл. Київ: Освіта, 1993. 334 с.

92. Орієнтоване планування програмового матеріалу з української літератури для 5–11 класів загальноосвітньої школи. *Українська мова та література в школі*. 1993. № 1. С. 13–42.

93. Русская литература: проб. доп. материал к учеб.-хрестоматиям для 5–6 кл. сред. шк. / Н. Й. Волошина, Л. А. Симакова, Н. И. Дорофеева и др. Киев: Освіта, 1993. 382 с.

94. Українська література: орієнт. планув. навч. матеріалу для 5–11-х кл. *Українська мова і література в школі*. 1993. № 1. С. 13–42.

95. Українська література: орієнтовне планування навчального матеріалу для 5–11 кл. Київ: Свенас, 1993. 54 с.

1994

96. Волошина Н. Й., Пасічник Є. А., Скрипченко Н. Ф., Хропко П. П. Концепція літературної освіти. *Початкова школа*. 1994. № 3. С. 48–56.

97. Концепція літературної освіти. Проект / Н. Волошина, Є. Пасічник, Н. Скрипченко та ін. *Дивослово*. 1994. № 4. С. 26–34.

98. Українська література: підруч. для 5 кл. / Н. Й. Волошина, О. М. Бандура; худож. В. В. Чупринін. 2-ге вид., переробл. Київ: Освіта, 1994. 303, [1] с.: іл.

1995

99. Бандура О. М., Волошина Н. Й. Українська література: підруч. для 8 кл. / ред. Т. Г. Сокіл. 2-ге вид. Київ: Освіта, 1995. 415 с.: іл.

100. Волошина Н. Й., Бандура О. М. Українська література: підруч. для 5 кл. шк. слабозорих. Київ: Освіта, 1995. 400 с.

101. Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я., Волошина Н. Й. Читанка: підруч. для 4 кл. чотириріч, і 3-го кл. триріч. почат. шк. 4-те вид. Київ: Освіта, 1995. 334 с.

102. Теоретичні і методичні засади естетичного виховання учнів у процесі вивчення української літератури в середній школі: авт. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01, 13.00.02 / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 1995. 72 с.

1996

103. Виховання учнів засобами художнього слова. *Зарубіжна література в навч. закл.* 1996. № 7. С. 2–6.
104. З теоретичних засад естетичного виховання учнів засобами мистецтва слова. *Педагогіка і психологія.* 1996. № 3. С. 9–18.
105. Лабораторія методики літератури. *Інститут педагогіки АПН України, 70: нарис історії* / АПН України, Ін-т педагогіки; відп. ред. М. Д. Ярмаченко. Київ, 1996. С. 92–94.
106. Наша спеціалізація – методика літератури: з історії лабораторії методики л-ри Ін-ту педагогіки АПН України. *Пед. газ.* 1996. Жовт. (№ 10). С. 2. Перспективні педагогічні технології у практичній діяльності вчителя-філолога. *Зарубіжна література в школах України.* 2006. № 10. С. 2–3.
107. Теорія і практика естетичного виховання учнів засобами художньої літератури. *Проблеми педагогічної науки в умовах розбудови національної школи: матеріали звітної наукової конференції 12–13 квіт.* / Ін-т педагогіки АПН України. Київ: Пед. думка, 1996. Ч. 1. С. 112–114.

1997

108. Вивчення української літератури в 5-му класі: посібн. для вчителя / Ін-т педагогіки АПН України. Київ: Пед. думка, 1991. 143 с.
109. Волошина Н. Й., Бандура О. М. Українська література: підруч. для 5 кл. 3-тє вид. Київ: Освіта, 1997. 303 с.
110. Бандура О., Волошина Н. Українська література: підруч. для 8 кл. 3-тє вид., переробл. і доповн. Київ: Освіта, 1997. 383 с.
111. Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я., Волошина Н. Й. Читанка: підруч. для 4 кл. чотириріч, і 3 кл. триріч, почат. шк. 5-тє вид., переробл. Київ: Освіта, 1997. 286, [1] с.
112. Олександрі Михайлівні Бандурі – 80. *Освіта України.* 1997. 31 жовт. (№ 44). С. 3.
113. Виховання національної самосвідомості особистості у процесі вивчення творчості Івана Багряного. *Педагогічна наука: пошуки, здобутки, завдання: матеріали звітної наук. конф. 22–24 квіт. 1997 р.* Київ: Пед. думка, 1997. С. 78–80.
114. Хропко П. П., Волошина Н. Й., Мартиненко В. О. Державний стандарт загальної середньої освіти України. *Словесність: проєкт. Дивослово.* 1997. № 8. С. 25–31.
115. На тернистих шляхах націй і народностей: до Дня незалежності. *Відродження.* 1997. № 1. С. 5–9.
116. Про вивчення української мови і літератури в загальноосвітніх школах

у 1997–1998 навчальному році. *Освіта України*. 1997. 20 черв. (№ 25). С. 6–7.

117. Слово щире, емоційне, правдиве: з досвіду виховання естетичних почуттів мистецтвом слова. *Пед. газета*. 1997. Берез. (№ 3). С. 2.

118. Шевченко і зарубіжні літератури (до ювілею Великого Кобзаря). *Зарубіжна література в навч. закл.* 1997. № 2. С. 2–8.

1998

119. Бандура О., Волошина Н. Українська література: підруч. для 8 кл. 4-ге вид. Київ: Освіта, 1998. 383, [1] с.

120. Волошина Н. Й., Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я. Читанка: підруч. для 4-го кл. учнів зі зниж. зором спец, та серед. загальноосвітній шк. 2-ге вид., переробл. Київ: Освіта, 1998. 358 с.

121. Методика літератури на порозі нового тисячоліття. *Пед. газета*. 1998. Груд. (№ 12). С. 7: фотогр.

122. Про викладання української літератури в 1998/99 навчальному році у загальноосвітніх навчальних закладах. *Освіта України*. 1998. 8 лип. (№ 28). С. 7, 9.

123. Психолого-педагогічна наука і суспільна ідеологія: матеріали методол. семінару АПН України, 12 листоп. 1998 р. Київ: Гнозис, 1998. 604 с. Із змісту: Особливості комунікативних здібностей особистості. С. 301–306.

124. Українська література в новому навчальному році. *Дивослово*. 1998. № 8. С. 19–22.

1999

125. Бандура О. М., Волошина Н. И. Робочий зошит з української літератури для 8-го класу: посіб. для учнів. Київ: Освіта, 1999. 95 с.

126. Вагомий здобуток методичної науки. *Рід. школа*. 1999. № 1. С. 78–79.

127. Вивчення казки «Хоробрі з Найхоробріших» Миколи Магери в 5-му класі // Українська література в загальноосвітній школі. 1999. № 5. С. 10–14.

128. Методика літератури: проблеми, пошуки, здобутки, перспективи. *Українська література в загальноосвітній школі*. 1999. № 1. С. 2–4.

129. Наукові засади підручника з літератури. *Проблеми сучасного підручника: зб. наук, праць / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т дефектології АПН України*. Київ: Комп'ютер у школі та сім'ї, 1999. С. 98–101.

130. Орієнтовне планування навчального матеріалу з української літератури для 5–11-х класів. *Українська література в загальноосвітній школі*. 1999. № 1. С. 4–14; № 3. С. 24–32; № 4. С. 24–32; № 5. С. 39–49; № 6. С. 53–64.

131. Поради вчителям до проведення передекзаменаційних консультацій / Н. Волошина, Г. Бійчук, Н. Логвіненко та ін. *Українська література в*

загальноосвітній школі. 1999. № 2. С. 48–60.

132. Про викладання української літератури в 1999–2000 н. р. у загальноосвітніх навчальних закладах. *Українська мова і література в школі*. 1999. № 3. С. 5–7. (Авт. не зазначено).

133. Рекомендації щодо викладання української мови в новому 1999–2000 навчальному році. *Українська мова і література в школі*. 1999. № 3. С. 4–5. (Авт. не зазначено).

2000

134. Бандура О., Волошина Н. Українська література: підруч. для 8 кл. 5-те вид., переробл. і доповн. Київ: Освіта, 2000. 414 с.

135. Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я., Волошина Н. Й. Читанка: підруч. для 4 кл. чотириріч, і 3 кл. триріч, почат. шк. 6-те вид. Київ: Освіта, 2000. 286 с.

136. Українська література напередодні реформування освіти. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2000. № 4. С. 2–4.

2001

137. Волошина Н. Й., Бандура О. М. Українська література: підруч. для 5 кл. 4-те вид., зі змінами. Київ: Освіта, 2001. 304 с.

138. Євшан-зілля. 6 клас: хрестоматія для уроків позакласного читання. Київ: КІМО: РУТА, 2001. 25 с.

139. Жайвір: хрестоматія з української л-ри для 5 кл. / упоряд. Н. Волошина. Київ: Рута: Пед. думка. 2001. 212 с.

140. Інституту педагогіки АПН України – 75. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2001. № 5. С. 2–6.

141. Об изменениях в учебных программах и технология изучения литературы. *Українська література в общеобразоват. школе*. 2001. № 1. С. 2.

142. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів з українською і російською мовами навчання. *Українська література*. 5–11 кл. / підгот. О. Бандура, Н. Волошина; М-во освіти та науки України, Голов. упр. змісту освіти, АПН України. Київ: Шк. світ, 2001. 160 с.

143. Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я., Волошина Н. Й. Читанка: підруч. для 4 кл. чотириріч, і 3 кл. почат. шк. 6-те вид. Київ: Освіта, 2001. 286 с.: іл.

144. Трагедія розтерзаної національної душі. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2001. № 2. С. 60–62. Рец. на кн.: Скорський М. Тодось Осьмачка: Життя і творчість. Київ: Укр. Центр духов. культури, 1999. 204 с.

2002

145. Бандура О., Волошина Н. Українська література: підруч. для 8 кл. 6-те вид. Київ: Освіта, 2002. 414 с.: іл.
146. Вивчення української літератури в новому навчальному році. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2002. № 4. С. 2–3.
147. Волошина Н. Й., Сімакова Л. А., Фасоля А. М., Шевченко З. О. Концепція літературної освіти в 12-річній загальноосвітній школі. *Українська мова та література*. 2002. № 1. С. 9–11.
148. Вчитель літератури. Письменники про вчителів та їх працю. *Наукові основи методики літератури*: посібник. Київ, 2002. С. 230–256, 286–287.
149. Диференційована система творчих робіт учнів. *Наукові основи методики літератури*: посібник. Київ, 2002. С. 186–190.
150. Концепція літературної освіти в 12-річній загальноосвітній школі: проект. *Дивослово*. 2002. № 4. С. 59–65.
151. Концепція літературної освіти в 12-річній загальноосвітній школі: проект / Н. Й. Волошина, В. О. Мартиненко, Л. А. Сімакова та ін. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2002. № 1. С. 2–13.
152. Лабораторія літературної освіти. *Інститут педагогіки: погляд через роки...: до 75-річчя від дня заснування Укр. НДІ педагогіки / АПН України, Ін-т педагогіки*. Київ: Пед. думка, 2002. С. 155–159.
153. Наукові основи методики літератури: навч.-метод. посіб. / Н. Й. Волошина (кер.), О. М. Бандура, О. А. Гальонка та ін.; ред. Н. Й. Волошина. Київ: Ленвіт, 2002. 344 с.
154. Особливості компаративного вивчення шкільного курсу літератури. *Наукові основи методики літератури*: посібник. Київ, 2002. С. 210–216.
155. Проект програми для середньої загальноосвітньої школи з українською і російською мовами навчання. *Українська література 5–12-ті класи*. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2002. № 5. С. 2–64. (Авт. не зазначено).
156. Робота учнів з довідниковою літературою. *Наукові основи методики літератури*: посібник. Київ, 2002. С. 275–278.
157. Розвиток усного і писемного мовлення на уроках літератури. *Наукові основи методики літератури*: посібник. Київ, 2002. С. 180–186.
158. Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я., Волошина Н. Й. Читанка: підруч. для 4 кл. чотириріч. почат. шк. Київ: Освіта, 2002. 288 с.: іл.
159. Твори споріднених галузей мистецтва на уроках літератури. *Наукові основи методики літератури*: посібник. Київ, 2002. С. 201–210.

2003

160. Бандура Олександра Михайлівна. *Енциклопедія Сучасної України* / НАН України, Наук. т-во ім. Шевченка та ін. Київ, 2003. Т. 2: Б-Біо. С. 197.
161. Вивчення біографії письменника в єдності з його творчістю. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2003. № 8. С. 2–4.
162. Волошина Н. Й., Бандура О. М. Шляхи аналізу художніх творів і вимоги до нього. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2003. № 6. С. 2–5; № 7. С. 2–6.
163. Волошина Н. Й., Жила С. О. Наочні посібники і засоби їх демонстрування. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2003. № 6. С. 45–47.
164. Волошина Н. Й., Цимбалюк В. І. Ефективність уроку в кабінеті літератури та наукова організація праці учнів. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2003. № 7. С. 51–53.
165. Волошина Н., Бандура О. Вивчення художнього твору. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2003. № 5. С. 2–5.
166. Зв'язок уроків з іншими формами літературних занять. *Всесвіт. література та культура*. 2003. № 4. С. 2–4.
167. Зміст і структура літературної освіти в 12-річній загальноосвітній школі. *Вісник Глухівського держ. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки*. Глухів: ГДПУ, 2003. Вип. 3. С. 3–6.
168. Критерії оцінювання і система обліку знань, умінь і навичок школярів. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2003. № 6. С. 2–5; № 9. С. 43–45.
169. Методика вивчення читацьких інтересів. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2003. № 5. С. 12–15.
170. Ми є. Були. І будем Ми!: виховання національної самосвідомості учнів засобами художньої літератури: навч.-метод. посіб. / Ін-т педагогіки АПН України; Н. Й. Волошина, Т. О. Яценко, Н. М. Логвіненко та ін.; за ред. Н. Й. Волошиної. Київ: Ленвіт, 2003. 215 с.
171. Новаторські форми занять. *Всесвітня література та культура*. 2003. № 3. С. 4–5.
172. Перший академік в галузі методики літератури: до 90-річчя від дня народж. Олександра Мазуркевича. *Пед. газета*. 2003. Жовтень. (№ 10). С. 6.
173. Перший в Україні доктор педагогічних наук з методики літератури: до 90-річчя від дня народж. Олександра Мазуркевича. *Освіта України*. 2003. 10 жовт. (№ 76). С. 7.
174. Позакласне читання і його складові частини. *Всесвітня література та культура*. 2003. № 5. С. 11–12.

175. Проект програми з української літератури для 12-річної школи / АПН України, Ін-т педагогіки; підготували: Н. Й. Волошина (кер. колективу), А. В. Градовський, С. О. Жила, Г. Д. Клочек, Н. М. Логвіненко. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2003. № 9. С. 7–24.

176. Сучасний урок літератури як дзеркало інтелектуального багатства і педагогічної культури вчителя. *Всесвітня література та культура*. 2003. № 1. С. 3–5.

2004

177. «Давайте ще раз повіримо...»: інтерв'ю чл.-кор. АПН України, д-ра пед. наук, заст. дир. Ін-ту педагогіки АПН України Н. Й. Волошиної / підгот. В. Рогозинський. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2004. № 10. С. 2–3.

178. Волошина Н. Й., Жила С. О. Твори споріднених галузей мистецтва на уроках літератури. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2004. № 2. С. 2–5.

179. Державні стандарти базової і повної середньої освіти учнів з української та зарубіжної літератур. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2004. № 4. С. 2–3.

180. Наукові і прикладні функції методики літератури. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2004. № 10. С. 4–6.

181. Пам'яті вченого: Степанишин Борис Ількович. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2004. № 9. С. 64.

182. Про державні стандарти базової і повної середньої освіти учнів з української та зарубіжної літератур. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2004. № 4. С. 2–3.

183. Сім новорічних запитань: . інтерв'ю головн. ред. журн. «Українська література в загальноосвітній школі», чл.-кор. АПН України, д-ра пед. наук, проф. Н. Волошиної. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2004. № 1. С. 2–5.

184. Шевченко і зарубіжна література. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2004. № 3. С. 2–6.

2005

185. «Слово дивом зросло...» [Рецензія]. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2005. № 5. С. 55–56. Рец. на кн.: Домашенко Т. Дві дороги. Київ: Духовна вісь, 2004.

186. Бандура О. М., Волошина Н. Й. Українська література: підруч. для 8 кл. 7-ме вид. Київ: Освіта, 2005. 416 с.

187. Волошина Н., Градовський А., Жила С., Одинець І., Логвіненко Н. Без права вибору: про підсумки конкурсу програм. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2005. № 10. С. 2–3.

188. Пам'яті Вченого: Пасічник Євген Андрійович. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2005. № 12. С. 48.

189. Психологічні й вікові особливості учня-читача. *Історія в середніх і вищих навч. закл. України*. 2005. № 10. С. 33–35.

190. Учитель від Бога. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2005. № 8. С. 4–6.

2006

191. Зустрічі без прощань: спогади про акад. О. Р. Мазуркевича, літературознавців і методистів Н. І. Падалку, О. М. Бандуру, д-ра пед. наук К. М. Сторчака, методиста В. С. Гречинську (Шилова). *Інститут педагогіки, 80 / АПН України, Ін-т педагогіки*. Київ, 2006. С. 318–325.

192. Крокуймо до успіхів разом. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 1. С. 2.

193. Культурологічні підходи до підручникотворення. *Проблеми сучасного підручника: зб. наук, праць*. Київ, 2006. Вип. 6. С. 3–9.

194. Незабутні зустрічі. До 80-річчя Інституту педагогіки АПН України. *Зарубіжна література в школах України*. 2006. № 10. С. 26–28; *Історія в середніх і вищих навч. закладах України*. 2006. № 9/10. С. 2–4.

195. Основи християнської моралі [Рецензія]. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 1. С. 19–21. Рец. на кн.: Кислашко О. Уроки для спасіння. Київ: Грамота, 2005. 200 с.

196. Перспективні педагогічні технології у практичній діяльності вчителя-словесника. *Зарубіжна література в школах України*. 2006. № 10. С. 2–3.

197. Підручникотворення на порозі третього тисячоліття. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 3. С. 2–4.

198. Спогади про незабутніх. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 10. С. 2–3; № 11. С. 2.

199. Халін В., Волошина Н. Сходження на вершину науки. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 2. С. 41–42.

200. Якість освіти і перспективні педагогічні технології. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 9. С. 2–3.

201. «Інститут філології – це частина мого життя...»: ексклюзив. інтерв'ю директора Ін-ту філології, проф. Григорія Фоковича Семенюка; розмову веде головн. ред. Н. Й. Волошина. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 12. С. 2–3.

202. «Красою художнього слова виховуються національні і загальнолюдські якості громадян України»: інтерв'ю д-ра пед. наук, чл.-кор. АПН України Н. Й. Волошиної / Інтерв'ю проводив головн. ред. журн. «Зарубіжна література в школах України» Віктор Рогозинський. *Зарубіжна література в школах України*. 2007. № 5. С. 2–4.

203. «Потуга слова полонила світ». Яр Славутич (Григорій Михайлович Жученко). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 2. С. 2–4.

204. «Урок літератури в умовах 12-річної школи: 5-9 класи»: рецензія на практико-орієнтовану моногр. канд. пед. наук В. І. Шуляра. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 9. С. 52.

2007

205. Волошина Н. Й., Одинець І. В. Українська література: підруч. для 6 кл.: експерим. вид. / заг. ред. Н. Й. Волошиної. Київ: Пед. думка, 2007. 262 с.

206. Іван Багряний (Іван Павлович Лозов'ягін) 1906–1963. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 3. С. 2–5.

207. Іван Іванович Огієнко. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 1. С. 2–3.

208. Національний мислитель нашого часу. Іван Михайлович Дзюба. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 4. С. 2–4.

209. Перспективні педагогічні технології у практичній діяльності вчителя-філолога. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2007. № 5. С. 2–3.

210. Письменник, педагог і патріот. Микола Никанорович Магера. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 8. С. 2–4.

211. Рецензія на науково-навчальний посібник Т. Б. Надайнової «Мистецтво викладання літератури в школі». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 7. С. 56.

212. Українська література: підруч. для 5 кл. Київ: Пед. думка, 2007. 187 с.

2008

213. Життя святих Руси-України [Рецензія]. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2008. № 6. С. 53–56. Ред. на кн.: Кислашко О. Життя і діяльність святих нашої землі Руси-України прославлених. Київ: Грамота, 2007. 321 с.

214. Незабутній Іван Багряний: (Іван Павлович Лозов'ягін) 1906–1963. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2008. № 12. С. 10–13. Бібліогр.: С. 10-13.

215. Пам'яті письменника, учителя, громадянина: біографія М. Н. Магери.

Українська література в загальноосвітній школі. 2008. № 9. С. 48.

216. Українська література. *Енциклопедія освіти* / АПН України; головн. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. С. 929–931.

217. Українська література: зб. тест. завдань / Н. Й. Волошина, О. М. Авраменко, Н. М. Логвіненко та ін. Київ: Грамота, 2008. 54 с.

218. Ювілей професора: Свідеру Полікарпу – 85. *Українська література в загальноосвітній школі.* 2008. № 6. С. 17–18.

2009

219. Вивчення біографії письменника в єдності з його творчістю: метод. рек. до уроку. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України.* 2009. № 4. С. 2–4.

220. Вивчення поеми «Енеїда» І. Котляревського у взаємозв'язках з образотворчим мистецтвом. *Українська література в загальноосвітній школі.* 2009. № 12. С. 2–6.

221. Використання образотворчого мистецтва на уроках літератури в умовах профільного навчання (на матеріалі «Лісової пісні» Лесі Українки). *Українська література в загальноосвітній школі.* 2009. № 11. С. 2–5.

222. Волошина Н.Й., Логвіненко Н.М. Українська література. 7 клас. Підручник. – Київ : Пед. думка, 2009. – 262 с.

223. Національне виховання під час роботи з підручником у 5–6 класах. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Ін-ту педагогіки за 2008 рік: інформ. вид.* / АПН України, Ін-т педагогіки. Київ: Пед. думка, 2009. С. 160–161.

224. Принцип наступності у навчанні учнів виразного читання в початковій і основній школі. *Педагогічна освіта: теорія і практика:* зб. наук. праць. Кам'янець-Подільський: Медобори–2006, 2009. Вип. 1. С. 101–106.

225. Славний нащадок козацького роду Яр Славутич. Київ: Троя, 2009. 86 с.

РОЗДІЛ II
ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПРАЦЬ
ПРО НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ДОРОБОК Н. Й. ВОЛОШИНОЇ

2000

1. Вітаємо ювілярку! *Українська література в загальноосвітній школі*. 2000. № 1. С. 2
2. Волошина Ніла Йосипівна. *Хто є хто в Україні* / Київ. наук. т-во П. Могили. Київ: К.І.С., 2000. С. 80.

2001

1. Інституту педагогіки АПН України – 75. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2001. № 5. С. 2–6.

2002

2. Інститут педагогіки: погляд через роки...: до 75-річчя від дня заснування Укр. НДІ педагогіки / АПН України, Ін-т педагогіки; редкол.: Бібік Н. М., Бугайов О. І., Бурда М. І. та ін. Київ: Пед. думка, 2002. 215 с.

2003

3. Березівська Л. Д. Волошина Ніла Йосипівна: біогр. довідка. *Енциклопедія Сучасної України* / НАН України, Наук. т-во ім. Шевченка, Ін-т енциклопед. дослідж. НАН України. Київ, 2003. Т. 5: Вод.–Гн. С. 126.
4. Філінюк А., Логвіненко Н. Волошина Ніла Йосипівна. *Кам'янець-Подільський державний університет в особах* / заг. ред. О. М. Завальнюка. Кам'янець-Подільський: Оіум, 2003. Т. 1: Випускники. С. 674–680.
5. Шуляр В. І. Волошина Ніла Йосипівна. *Миколаївський державний університет: істор. нарис, 1913–2003* / уклад.: Я. І. Журецький, І. С. Павлік, Л. В. Старовойт; голов. ред. В. Д. Будаєв. Київ: Златограф-дизайн, 2003. С. 129–130.

2006

6. Інститут педагогіки, 80: [1926–2006] / АПН України, Ін-т педагогіки; головн. ред. В. М. Мадзігон; редкол.: Ярмаченко М. Д., Бібік Н. М., Волошина Н. Й. та ін. Київ: Пед. думка, 2006. 457 с.

2007

7. Волошина Ніла Йосипівна: біогр. довідка. *Київ: іст.-біогр. енциклопед. довід.* / Г. Ю. Івакін, М. Б. Кальницький, Ю. В. Павленко та ін.; відп. ред. Ю. О. Храмов; Ін-т гуманіт. дослідж. Укр. АН. Київ: Фенікс, 2007. С. 627.

2009

8. 70 років від дня народження Ніли Йосипівни Волошиної. *Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка на 2010 рік: довідк.-бібліогр. вид. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка; упоряд.: Т. М. Опря, Л. П. Савченко; відп. за вип. В. С. Прокопчук. Кам'янець-Подільський, 2009. Вип. 5. С. 14–15.*

9. Вітаємо з ювілеєм досвідченого педагога й науковця, члена-кореспондента АПН України, доктора педагогічних наук, професора Волошину Нілу Йосипівну. *Українська мова і література в школі. 2009. № 8. С. 56–57.*

10. Людина-науковець від Бога: про ювілярку д-ра пед. наук, проф. Волошину Н. Й. *Українська мова і література в школі. 2009. № 8. С. 57.*

11. Можарівська В. Експериментальна перевірка підручника «Українська література» для 5 класу (автор Н. Й. Волошина). *Українська література в загальноосвітній школі. 2009. № 12. С. 10–11.*

2010

12. Бабійчук Т. У вінок пам'яті Ніли Йосипівни Волошиної. *Українська література в загальноосвітній школі. 2010. № 6–7. С. 3–4.*

13. Базиль Л. Роль особистості вченого у формуванні літературознавчої компетентності словесника. *Українська література в загальноосвітній школі. 2010. № 1. С. 7–10.*

14. Бондаренко Л. Називаю Вас своїм Учителем. *Українська література в загальноосвітній школі. 2010. № 1. С. 16.*

15. Вітаємо з ювілеєм! *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. 2010. № 1.*

16. Вічна пам'ять талановитому педагогу і прекрасній людині! *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. 2010. № 7/8. С. 122.*

17. Гладишев В. Слова про ювіляра. *Українська література в загальноосвітній школі. 2010. № 1. С. 15.*

18. Голобородько Я. Життя, залишене в нас: есе про Нілу Йосипівну Волошину. *Українська література в загальноосвітній школі. 2010. № 10. С. 2.*

19. Головченко Н. Уроки Ніли Волошиної. *Українська література в загальноосвітній школі. 2010. № 1. С. 16.*

20. Градовський А., Тимошенко Ю. Науковий портрет Н. Й. Волошиної. *Українська література в загальноосвітній школі. 2010. № 1. С. 5–6.*

21. Дига Н. Зустріч, котрій не судилося відбутися. *Українська література в загальноосвітній школі. 2010. № 6–7. С. 5.*

22. Дорога Ніло Йосипівно!: вітання відомого педагога. *Українська*

література в загальноосвітній школі. 2010. № 1. (2-га с. обкл.).

23. Жила С. Пишаюся, люблю, благоговію... *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 6–7. С. 3

24. Жила С. Світ Ніли Йосипівни Волошиної. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 1. С. 13.

25. Логвіненко Н., Паламар С. «Учителю! Перед іменем твоїм...» *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 1. С. 14–15.

26. Овдійчук Л. Грані особистості Ніли Волошиної. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 1. С. 17.

27. Пам'яті Ніли Волошиної. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2010. № 7/8. С. 120–121.

28. Півроку віддано школі і педагогіці: некролог Н. Й. Волошиної / Президія НАПН України, Від-ня заг. серед, освіти НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України. *Пед. газета*. 2010. Лип. (№ 7). С. 7.

29. Світлій пам'яті людини і методиста. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2010. № 7/8. С. 121–122.

30. Світлій пам'яті Ніли Йосипівни Волошиної. *Українська мова і література в школі*. 2010. № 4. С. 64.

31. Семенов О. Секрет феномена наукового керівника. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 1. С. 11–12.

32. Сиверська-Лихошва В. Яка вона, філософія життя Ніли Волошиної?: інтерв'ю. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 1. С. 18.

33. Служіння нації, школі, Батьківщині / Наукові співробітники лабораторії літературної освіти Ін-ту педагогіки АПН України. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 1. С. 10–11.

34. Україна наукова = Science in Ukraine: довідково-іміджеве вид. / авт.-упоряд. Болгов В. В. Київ: Українська акад. геральдики, товар, знаку та логотипу, 2010. Т. 2: Національна академія педагогічних наук України. 159 с.

35. Шуляр В. Вона була, є і буде Волошина. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 6–7. С. 4.

36. Шуляр В. І. Наукова школа професора Ніли Волошиної як культурологічно-освітній простір. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 1. С. 2–5.

2011

37. Білоус Н. Ніла Волошина: сила душі й розуму. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2011. № 6. С. 3–4.

2012

38. Ніла Йосипівна Волошина: біобібліогр. покажч. / ред.: П. І. Рогова; уклад.: Т. С. Павленко, С. В. Кирий, В. В. Бондаренко; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. Київ, 2012. 199 с. (Ювіляри НАПН України; Вип. 28).

39. Халін В., Лісовський А. Пам'яті вченого-методиста: Рецензія на біобібліографічний покажчик «Ніла Йосипівна Волошина». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. № 6–7. С. 5.

2013

40. Бондаренко Л. Професор Ніла Волошина про форми співробітництва учителів літератури та бібліотекарів. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2013. № 5. С. 18–21.

41. Семенов О. Ніла Волошина: «Основне для вчителя – не вичерпати себе». *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2013. Вип. 6. С. 136–140.

2014

42. Галушко М. В. Актуальні проблеми управління професійно-творчим розвитком майбутніх словесників у методичній спадщині Н. Й. Волошиної. *Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць* / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 1 (16-2014). С. 130-135.

43. Горячок І., Зубчук М. Загальнотеоретичні засади літературної освіти в педагогічній спадщині Ніли Волошиної. *Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць* / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 1 (16-2014). С. 139–142.

44. Градовський А. В. Проблема сприймання художнього твору учнями у методичній спадщині Н. Й. Волошиної. *Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць* / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 1 (16-2014). С. 142–145.

45. Кучинська І. О. Ідеї патріотичного виховання у педагогічних поглядах Ніли Волошиної. *Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць* / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 1 (16-2014). С. 156–160.

46. Лаврусевич Н. О. Творчість Броніслава Грищука на уроках літератури рідного краю: естетико-психологічний вимір крізь призму методичної

спадщини Н. Й. Волошиної. *Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць* / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 1 (16-2014). С. 160–163.

47. Петрович О. Б. Проблема організації позакласної роботи з української літератури в методичній концепції Н. Й. Волошиної. *Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць* / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 1 (16-2014). С. 177–182.

48. Ткачук Г. П. Формування читацьких компетентностей в учнів початкових класів крізь методичну спадщину Ніли Волошиної. *Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць* / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 1 (16-2014). С. 192–196.

49. Шуляр В. І. Урок рефлексивно-корективного контролю знань, норм і цінностей із літератури: за імперативами Н. Волошиної. *Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць* / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2014. Вип. 1 (16-2014). С. 205–214.

2015

50. Бачинська М. В. Формування національно-патріотичних цінностей у науково-педагогічній спадщині Ніли Волошиної. *Вітчизняна філологія: теоретичні та методичні аспекти вивчення: зб. наук. пр.* Черкаси: Вид. Чабаненко Ю. А., 2015. Вип. 5. С. 178–185.

51. Бійчук Г. Л. Формування духовно-моральних цінностей особистості в педагогічній спадщині Н. Й. Волошиної. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М.* Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 341–352.

52. Білоус Н. М. Принципи формування шкільної програми з української літератури у висвітленні Ніли Волошиної. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М.* Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 87–92.

53. Бондаренко Л. Г. Форми співробітництва вчителів літератури та бібліотекарів у методичних працях професора Ніли Волошиної. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М.* Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 217–223.

54. Гладишев В. В. Важливий етап становлення наукової школи Ніли

Йосипівни Волошиної. *Вітчизняна філологія: теоретичні та методичні аспекти вивчення*: зб. наук. пр. Черкаси: Вид. Чабаненко Ю. А., 2015. Вип. 5. С. 6–12.

55. Грабовська С. М. Апробація підручника з української літератури для 5 класу (автор Н. Й. Волошина). *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 193–198.

56. Дига Н. В. Модифікація принципу діалогізму в методиці навчання української літератури за Н. Волошиною. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 134–141.

57. Дига Н. В., Ткачук М. А. Вплив української літератури на національне самовиховання учнів в оцінці Н. Й. Волошиної. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 328–334.

58. Дятленко Т. І. Принцип неперервності літературної освіти у методичній спадщині професора Н. Й. Волошиної. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 110–117.

59. Дячок С. О. Інтертекстуальне вивчення творів Ліни Костенко крізь призму концепції методичної школи Н. Й. Волошиної. *Вітчизняна філологія: теоретичні та методичні аспекти вивчення*: зб. наук. пр. Черкаси: вид. Чабаненко Ю. А., 2015. Вип. 5. С. 152–156.

60. Куцевол О. М. Генеза проблеми методичної творчості вчителя української літератури в науковій спадщині професора Ніли Волошиної. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 198–209.

61. Лелюх І. О. Внесок Ніли Волошиної в розвиток українського підручникотворення. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 175–181.

62. Логвіненко Н. М. Особливості формування змісту шкільного курсу літературної освіти в наукових працях Н. Й. Волошиної. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 103–110.

63. Петрович О. Б. Погляд професора Ніли Волошиної на організацію позакласної роботи в системі шкільної літературної освіти. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред.

і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 159–167.

64. Семенов О. М. Педагогічна майстерність учителя-словесника в дослідницьких рефлексіях Ніли Волошиної. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 209–217.

65. Ткачук Г. П. Наступність і перспективність літературної освіти в світлі вчення професора Ніли Волошиної. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 92–103.

66. Ткачук Г. П. Проблема формування читацької самостійності через уроки позакласного читання в методичній спадщині Ніли Йосипівни Волошиної. *Вітчизняна філологія: теоретичні та методичні аспекти вивчення*: зб. наук. пр.. Черкаси: Вид. Чабаненко Ю. А., 2015. Вип. 5. С. 87–95.

67. Токмань Г. Л. Докторська наукова школа вченого-методиста Ніли Йосипівни Волошиної. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 8–23.

68. Фасоля А. М. Проблеми формування учня-читача в методичній спадщині Ніли Йосипівни Волошиної. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 159–167.

69. Ціко І. Г. Розвиток ідей Н. Й. Волошиної щодо формування етнокультурної компетентності учнів 5–7 класів у процесі вивчення світової літератури. *Вітчизняна філологія: теоретичні та методичні аспекти вивчення*: зб. наук. пр. Черкаси: Вид. Чабаненко Ю. А., 2015. Вип. 5. С. 169–178.

70. Шуляр В. І. Урок вивчення життєпису письменника: поняття, структура, зміст (за спадщиною професора Н. Волошиної). *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 234–247.

71. Шульган В. В. Модель підручника нового покоління в методичних поглядах Н. Й. Волошиної. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 181–187.

72. Яценко Т. О. Естетична спрямованість шкільного курсу української літератури. *Теорія та методика навчання української літератури: актуальні проблеми*: зб. наук. пр. / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 117–124.

2016

73. Бачинська М. В. Культурний розвиток підростаючої особистості в педагогічній спадщині Н. Й. Волошиної. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка*. Серія «Педагогічні науки». Чернігів: ЧНПУ, 2016. Вип. 140. С. 201–205.

74. Дятленко Т. І. Про групові форми роботи на уроках літератури у методичній спадщині Н. Й. Волошиної. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка*. Серія «Педагогічні науки». Чернігів: ЧНПУ, 2016. Вип. 140. С. 213–216.

75. Гоголь Н. В. Естетичне виховання учнів на уроках української літератури у науково-методичній спадщині Н. Й. Волошиної. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка*. Серія «Педагогічні науки». Чернігів: ЧНПУ, 2016. Вип. 140. С. 217–221.

76. Жила С. О. Оцінка педагогічної спадщини Ніли волошиної провідними методистами й словесниками України. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка*. Серія «Педагогічні науки». Чернігів: ЧНПУ, 2016. Вип. 140. С. 222–228.

77. Логвіненко Н. М. Викладання літератури як мистецтва слова: концептуальні позиції Н. Й. Волошиної і сьогодення. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка*. Серія «Педагогічні науки». Чернігів: ЧНПУ, 2016. Вип. 140. С. 242–247.

78. Молочко С. Р. Вивчення української літератури у взаємозв'язку з музичним мистецтвом у світлі ідей Ніли Волошиної. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка*. Серія «Педагогічні науки». Чернігів: ЧНПУ, 2016. Вип. 140. С. 248–251.

2017

79. Бачинська М. В. Реалізація ідей Ніли Волошиної з підготовки вчителя української літератури Нової української школи. *П'яті Волошинські читання. Творча майстерня Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи: тези доповідей Усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 22–25 червня 2017 року)*. Миколаїв: ОППО, 2017. С. 11–15.

80. Гладишев В. В. Нотатки про методичну школу Н. Й. Волошиної. *П'яті Волошинські читання. Творча майстерня Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи: тези доповідей Усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 22–25 червня 2017 року)*. Миколаїв: ОППО, 2017. С. 34–36.

81. Гоголь Н. В. Естетичне виховання особистості в педагогічній

спадщині Н. Й. Волошиної. *П'яті Волошинські читання. Творча майстерня Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи: тези доповідей Усеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Миколаїв, 22–25 червня 2017 року). Миколаїв: ОППО, 2017. С. 36–39.

82. Дига Н. Н. Й. Волошина – сучасний творець української методичної науки. *П'яті Волошинські читання. Творча майстерня Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи: тези доповідей Усеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Миколаїв, 22–25 червня 2017 року). Миколаїв: ОППО, 2017. С. 39–43.

83. Дятленко Т. І. Н. Волошина про особливості вивчення біографії письменника у школі на уроках літератури. *П'яті Волошинські читання. Творча майстерня Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи: тези доповідей Усеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Миколаїв, 22–25 червня 2017 року). Миколаїв: ОППО, 2017. С. 46–50.

84. Жила С. О. Культурологічний аспект вивчення української літератури в дослідження Ніли Волошиної. *П'яті Волошинські читання. Творча майстерня Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи: тези доповідей Усеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Миколаїв, 22–25 червня 2017 року). Миколаїв: ОППО, 2017. С. 50–54.

85. Кунашенко О. Виховання учнів на уроках літератури у поглядах Н. Волошиної. *П'яті Волошинські читання. Творча майстерня Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи: тези доповідей Усеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Миколаїв, 22–25 червня 2017 року). Миколаїв: ОППО, 2017. С. 70–73.

86. Кучинська І. Педагогічні погляди Ніли Волошиної на формування громадянських цінностей підростаючого покоління. *П'яті Волошинські читання. Творча майстерня Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи: тези доповідей Усеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Миколаїв, 22–25 червня 2017 року). Миколаїв: ОППО, 2017. С. 80–83.

87. Молочко С. Вивчення української літератури в «культурологічному просторі» наукової школи Н. Й. Волошиної. *П'яті Волошинські читання. Творча майстерня Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи: тези доповідей Усеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Миколаїв, 22–25 червня 2017 року). Миколаїв: ОППО, 2017. С. 91–94.

88. Шуляр В. Філософсько-освітні імперативи компетентісно-

діяльнісного уроку (заняття) літератури у вимірах Ніли Волошиної і Нової української школи. *П'яті Волошинські читання. Творча майстерня Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи*: тези доповідей Усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 22–25 червня 2017 року). Миколаїв: ОППО, 2017. С. 135–138.

89. Яценко Т. О. Тенденційний характер розвитку методики навчання української літератури в школі. *П'яті Волошинські читання. Творча майстерня Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи*: тези доповідей Усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 22–25 червня 2017 року). Миколаїв: ОППО, 2017. С. 141–144.

2018

90. Бачинська М. В. Педагогічний потенціал наукових розробок Ніли Волошиної в контексті компетентнісно орієнтованої освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. зб. наук. пр. / Глухівський НПУ ім. О. Довженка; редкол.: О. І. Курок (відп. ред.) [та ін.]. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2018. Вип. 2 (37). Ч. 1 (Серія «Педагогічні науки»). С. 112–118.

91. Гоголь Н. В. Виразне читання на уроках української літератури як засіб естетичного виховання в науково-методичній спадщині Н. Й. Волошиної. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка* зб. наук. пр. / Глухівський НПУ ім. О. Довженка; редкол.: О. І. Курок (відп. ред.) [та ін.]. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2018. Вип. 2 (37). Ч. 1 (Серія «Педагогічні науки»). С. 102–112.

92. Логвіненко Н. М. Вивчення української міфології в школі: методична спадщина Н. Й. Волошиної. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. зб. наук. пр. / Глухівський НПУ ім. О. Довженка; редкол.: О. І. Курок (відп. ред.) [та ін.]. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2018. Вип. 2 (37). Ч. 1 (Серія «Педагогічні науки»). С. 89–96.

93. Стукан Г. О., Циц Г. О. Сучасні підходи до вивчення української літератури в школі крізь призму методичної спадщини Н. Й. Волошиної. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка* зб. наук. пр. / Глухівський НПУ ім. О. Довженка; редкол.: О. І. Курок (відп. ред.) [та ін.]. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2018. Вип. 2 (37). Т. 1 (Серія «Педагогічні науки»). С. 96–102.

94. Яценко Т. О. Компетентнісний підхід як основа модернізації шкільної літературної освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка* : зб. наук. пр. / Глухівський НПУ

ім. О. Довженка; редкол.: О. І. Курок (відп. ред.) [та ін.]. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2018. Вип. 2 (37). Ч. 1 (Серія «Педагогічні науки»). С. 156–165.

2019

95. Бачинська М. В. Оптимізація освітньо-виховного процесу як фактори педагогічної майстерності вчителя в науково-педагогічних поглядах Н. Волошиної. *VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»*: зб. матеріал. всеукр. наук.- прак. конф, 17 травня 2019 р., м. Київ. Київ: УОВЦ «Оріон», 2019. С. 13–19.

96. Бійчук Г. Л. Теоретичні основи естетичного виховання учнів засобами мистецтва слова в педагогічній спадщині Н. Й. Волошиної. *VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»*: зб. матеріал. всеукр. наук.-прак. конф, 17 травня 2019 р., м. Київ. Київ: УОВЦ «Оріон», 2019. С. 19–24.

97. Гальонка О. А. Питання позакласної роботи педагогічної спадщини Ніли Йосипівни Волошиної. *VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»*: зб. матеріал. всеукр. наук.- прак. конф, 17 травня 2019 р., м. Київ. Київ: УОВЦ «Оріон», 2019. С. 24–30.

98. Гладишев В. В. Діяльність Н. Й. Волошиної у галузі створення підручників для підготовки вчителів літератури та її наукова школа. *VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»*: зб. матеріал. Всеукр. наук.- прак. конф, 17 травня 2019 р., м. Київ. Київ: УОВЦ «Оріон», 2019. С. 30–36.

99. Гоголь Н. В. Проблема творчої активності учнів на уроках літератури в методичній спадщині Н. Й. Волошиної. *VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»*: зб. матеріал. всеукр. наук.-прак. конф, 17 травня 2019 р., м. Київ. Київ: УОВЦ «Оріон», 2019. С. 36–43.

100. Жила С. О. Читацька прес-конференція як організаційна форма вивчення літератури в закладах вищої освіти (Нілі Волошиній присвячується). *VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»*: зб. матеріал. всеукр. наук.-прак. конф, 17 травня 2019 р., м. Київ. Київ: УОВЦ «Оріон», 2019. С. 43–52.

101. Романишина Н. В. Методичні підходи Ніли Волошиної до викладання монографічної теми. *VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»*: зб. матеріал. всеукр. наук.-прак. конф, 17 травня 2019 р., м. Київ Київ: УОВЦ «Оріон», 2019. С. 52–60.

102. Семенов О. М. Урок української літератури крізь призму ідіостилю

Ніли Волошиної. *VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»*: зб. матеріал. всеукр. наук.- прак. конф, 17 травня 2019 р., м. Київ. Київ: УОВЦ «Оріон», 2019. С. 60–67.

103. Яценко Т. О. Компетентнісна спрямованість навчання української літератури в школі. *VII Волошинські читання. Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство* : зб. матеріал. всеукр. наук.- прак. конф, 17 травня 2019 р., м. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. С. 133–139.

РОЗДІЛ III

НАУКОВА ШКОЛА Н. Й. ВОЛОШИНОЇ

Доктори педагогічних наук

2004

1. Градовський А. В. Теоретико-методичні засади компаративного вивчення шкільного курсу української літератури: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Нац. пед. університет імені М. П. Драгоманова. Київ: Вид. Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, 2004. 40 с.

2005

2. Жила С. О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2005. 40 с.

3. Ситченко А. Л. Теоретико-методичні засади аналізу художнього твору в шкільному курсі літератури: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2005. 40 с.

2008

4. Гладишев В. В. Теоретико-методичні засади контекстного вивчення художніх творів у шкільному курсі зарубіжної літератури: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (зарубіжна література)» / Нац. пед. університет імені М. П. Драгоманова. Київ: Поліграфічне підприємство СПД Румянцева Г. В., 2008. 39 с.

Кандидати педагогічних наук

1993

1. Воронцов Г. А. Виховання читацької культури старшокласників на факультативних заняттях: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / НДІ педагогіки АПН України. Київ, 1993. 17 с.

1994

2. Жила С. О. Вивчення української літератури у взаємозв'язку з образотворчим мистецтвом (9–11 класи) : автореф. дис. На здобуття наук.

ступеня канд. пед. наук: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Методика викладання (української літератури)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 1994. 25 с.

3. Градовський А. В. Вивчення української літератури у взаємозв'язках із зарубіжною: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Методика викладання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 1994. 24 с.

4. Шульженко В. Г. Формування духовних потреб підлітків на літературно-красознавчому матеріалі: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 1994. 18 с.

1995

5. Федоренко Т. М. Формування умінь композиційного аналізу художнього твору в учнів загальноосвітньої школи [Текст] : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Федоренко Тетяна Миколаївна ; Акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки. - К., 1995. - 23 с.

1998

6. Білоус Н. М. Підготовка студентів вузу до викладання літератури як мистецтва слова: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 1998. 16 с.

1999

7. Горда М. С. Морально-етичне виховання студентів педучилища в процесі вивчення літератури рідного краю: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 1999. 19 с.

8. Коваль В. О. Патріотичне виховання учнів у процесі вивчення української літератури в старших класах загальноосвітньої школи: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 1999. 16 с.

2000

10. Драчук Л. І. Морально-етичне виховання учнів на традиціях українського народу в процесі вивчення літератури : автореф. дис. канд. пед. наук: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2000. 16 с.

11. Лаврусевич Н. О. Особливості викладання української новелістики 20-30 років ХХ століття в старших класах загальноосвітньої школи : автореф. дис.

на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2000. 16 с.

12. Машталер Г. В. Особливості вивчення української літератури в гімназіях: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2000. 15 с.

13. Скиба О. В. Методика викладання фольклору в класах з поглибленим вивченням української літератури: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2000. 16 с.

14. Фасоля А. М. Формування духовного світу особистості у процесі вивчення української літератури (9–11 класи): автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2000. 16 с.

2001

15. Бабенко К. П. Формування у старшокласників здатності до естетичного сприймання літературного твору засобами художньої ілюстрації (на матеріалі епічних творів): автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (російська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ: Науковий світ, 2001. 16 с.

16. Бійчук Г. Л. Формування українського національного характеру у процесі вивчення літератури: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2001. 20 с.

17. Бондаренко Л. Г. Вивчення ліричних творів на уроках української літератури у взаємозв'язку із зарубіжною (9 – 11 класи) : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2001. 19 с.

18. Гриневич В. Й. Формування в майбутніх учителів-словесників умінь аналізувати образи-персонажі літературних творів історичної тематики : автореф. дис. канд. пед. наук: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2001. 19 с.

19. Снегірьова В. В. Вивчення української літератури у взаємозв'язках із зарубіжною в 5–11 класах загальноосвітньої школи: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2001. 18 с.

2002

20. Захарова В. А. Формування моральних якостей старшокласників у процесі вивчення життєвого і творчого шляху письменника : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2002. 20 с.

21. Лановик Т. А. Збагачення словникового запасу учнів 5 – 7 класів у процесі роботи над текстом художнього твору : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2002. 19 с.

22. Лисенко А. В. Методика використання літературного краєзнавства в системі підвищення кваліфікації вчителів-словесників: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2002. 18 с.

2003

23. Петриченко Н. Г. Методика використання епістолярних матеріалів у процесі вивчення української літератури: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2003. 21 с.

24. Черній В. С. Виховання культури людських взаємин в учнів 5–8-х класів у процесі вивчення художньої літератури: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2003. 20 с.

24. Яценко Т. О. Родинне виховання учнів 5–8 класів у процесі вивчення української літератури: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2003. 20 с.

2004

26. Гоголь Н. В. Формування у молодших школярів естетичної оцінки художнього твору на уроках читання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2004. 20 с.

27. Коваленко В. М. Формування образного мислення в обдарованих учнів основної та старшої школи засобами художньої літератури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02

«Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2004. 20 с.

28. Шуляр В. І. Підготовка майбутнього вчителя літератури до конструкторсько-технологічної професійної діяльності: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2004. 20 с.

2005

29. Дятленко Т. І. Формування в учнів старших класів умінь аналізувати пейзаж у прозових творах різних художніх систем : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2005. 20 с.

30. Овдійчук Л. М. Формування естетичних почуттів старшокласників на основі взаємодії мистецтв у процесі вивчення літератури: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2005. 20 с.

2006

31. Дига Н. В. Розвиток пізнавальної активності учнів 5-8 класів на уроках української літератури в процесі вивчення художніх творів історичної тематики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2006. 19 с.

32. Гордієнко О. А. Методика вивчення драматичних творів зарубіжної літератури у взаємозв'язках з українською на уроках у 8–11 класах: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (зарубіжна література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2006. 20 с.

33. Халін В. В. Розвиток художнього сприймання епічного твору студентами філологічного факультету в процесі вивчення української літератури: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2006. 19 с.

2007

34. Бабійчук Т. В. Методика створення і використання відеофрагментів художніх творів у процесі вивчення української літератури в педагогічному коледжі: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2007. 20 с.

34. Паламар С. П. Формування умінь аналізу художньої деталі літературного твору в учнів 5–7 класів загальноосвітньої школи: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2007. 20 с.

35. Прокопова О. П. Методика вивчення української казки з опорою на розкриття її космогонічного походження: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2007. 20 с.

2009

36. Білоус Н. В. Методика вивчення української літератури в 10-11 класах на тлі подій і явищ відповідної історичної епохи: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2009. 20 с.

37. Логвіненко Н. М. Вивчення фольклорних джерел творчості українських письменників на уроках української літератури в 10–11 класах: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2009. 20 с.

2010

38. Привалова С. П. Вивчення мови художнього твору на уроках української літератури в старших класах: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2010. 21 с.

2011

39. Соловйова Н. М. Формування в учнів основної школи умінь здійснювати психологічну характеристику героїв-персонажів літературного твору: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання (українська література)» / Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2011. 19 с.